NRC

Ambtenaar schreef in geheim dagboek ellende van zich af

Emmen heeft een ambtenaar geschorst omdat hij in zijn lunchpauzes een dagboek schreef over de slechte sfeer op het gemeentehuis.

Door
KARIN DE MIK

25 NOVEMBER 1995

EMMEN, 25 NOV. De geschorste ambtenaar in Emmen, wiens computerdagboek door de gemeente gekraakt is, eist volledige rehabilitatie en een schadevergoeding van enkele tienduizenden guldens. Pas dan is hij bereid tot een schikking met de gemeente.

De gemeente huurde onlangs computerdeskundigen in om de pc van de ambtenaar op het gemeentekantoor te kraken. Dit om zijn geheim dagboek te achterhalen, dat hij tijdens de lunchpauze bijwerkte. Daarin probeerde hij de “ellende van de reorganisatie van zich af te schrijven”, aldus zijn raadsman J. van Kleef.

De ambtenaar die een hoge staffunctie had en al enige jaren in dienst is van de gemeente Emmen werd vorig jaar op non-actief gesteld. Dit omdat er na de reorganisatie geen functie meer voor hem zou zijn. Later trad hij echter toch weer in dienst. Zijn advocaat stelt dat de man leed onder de slechte sfeer en de harde wijze waarop de gemeente met haar personeel omgaat. De ambtenaar tikte zijn frustraties al enige jaren thuis op zijn eigen computer in. “Dat heeft hem op de been gehouden”, verklaart Van Kleef. De diskette met de tekst nam hij mee naar het stadhuis om die in de pauzes bij te werken.

De ambtenaar fungeerde voor zijn collega's die eveneens ongerust waren over de gevolgen van de reorganisatie als een vertrouwenspersoon en praatpaal, stelt zijn advocaat. “Ze luchtten hun hart bij hem.” Ook hun ervaringen schreef hij op. Van Kleef onderstreept dat het dagboek louter privé was. “Hij deed verder niks met die gegevens. En niemand heeft ze gelezen. Hij is een integer man die hoge eisen stelt aan vertrouwelijkheid.”

Onlangs wiste de ambtenaar de toegevoegde tekst die via een 'back up' automatisch op zijn harde schijf stond. Daarvoor gebruikte hij een wachtwoord. De gemeente bezit slechts fragmenten van het dagboek, aldus Van Kleef. “Zeg maar het klad. Het echte dagboek heeft hij thuis, maar kennelijk is men van die aantekeningen in paniek geraakt. Een overspannen reactie”, vindt de raadsman. “De gemeente ging op heksenjacht. Ik vermoed dat ze willen verhullen dat het niet zo lekker loopt in de organisatie.”

Het kraken van persoonlijke bestanden kan niet door de beugel, meent de raadsman. In zijn ogen is er sprake van diefstal, verduistering en computervredebreuk. “Het bijhouden van een dagboek is een privé zaak. Ook al gebeurde dat op een computer van de gemeente, het blijft zijn gedachtengoed.” Van Kleef wijst in dit verband op de Wet Openbaarheid van Bestuur, waarin een bepaling is opgenomen dat strikt persoonlijke opvattingen van ambtenaren in notities, niet openbaar mogen worden gemaakt. Van Kleef wil binnen acht dagen alle gemeentelijke documenten over de zaak. Zo niet dan stapt hij naar de ambtenarenrechter.

Volgens de raadsman is de gemeente bereid tot een schikking, maar burgemeester A. Lensen van Emmen wil dit niet bevestigen. Eerder deed Van Kleef aangifte van diefstal en smaad bij de politie. De gemeente zou zijn cliënt aan de schandpaal hebben genageld door op een bijeenkomst van het personeel te melden dat deze geschorst was. Het openbaar ministerie onderzoekt of er sprake is van strafbare feiten.

Burgemeester Lensen zegt dat de schorsing als ordemaatregel is genomen en niet als strafmaatregel. “De feiten waren dusdanig ernstig dat onze juridische medewerkers adviseerden hiertoe over te gaan.” Lensen betitelt het dagboek als “een zwartboek van een lastig ambtenaar”. Op de vraag in hoeverre het kwalijk is een dagboek bij te

houden, wil hij niet ingaan.

De gemeentelijke voorlichter wil meer kwijt. Deze stelt dat het kraken van de computergegevens gerechtvaardigd was, omdat de ambtenaar “stelselmatig en structureel negatieve, kritische reacties van collega's” verzamelde in “vertrouwelijke, informele gesprekken”. De medewerkers wisten volgens hem niet dat hij dit noteerde. “Daardoor heeft hij hun vertrouwen geschonden, ook omdat hij zaken aan derden doorvertelde.” Het topkader kwam achter het 'zwartboek' doordat “iemand aan de bel trok”. Externe deskundigen hebben de computercode gekraakt om de genoemde medewerkers te beschermen, aldus de voorlichter.

De affaire bij de gemeente Emmen is de zoveelste. Drie jaar geleden werd de gemeentesecretaris ontslagen. Hij had kritiek op de kwaliteitskaartmethode die bij de reorganisatie werd toegepast. Op dit moment zijn twee ambtenaren geschorst, onder wie een lid van de medezeggenschapscommissie. Die is overigens in zijn geheel opgestapt uit protest tegen de behandeling door het topkader, dat hen niet serieus zou nemen.

Binnen de gemeente moet 12,5 miljoen gulden worden bezuinigd, wat neerkomt op het schrappen van tussen de tachtig en honderd arbeidsplaatsen. Eén op de tien ambtenaren verliest zijn baan. Dit proces roept veel spanningen en onrust onder de medewerkers op, erkent de woordvoerder. De vakbonden stellen dat het schort aan de omgangsvormen van het topmanagement. Dit zou uit zijn op persoonlijke macht, waardoor een sfeer van intimidatie en bedreiging is ontstaan.

De ambtenarenbonden CFO, AbvaKabo en Novon houden nu een enquête onder hun 450 leden in Emmen. F. Carbo van de AbvaKabo stelt dat veel ambtenaren zich onveilig voelen door repressie en een gebrek aan respect voor hun korps. Hij wijt de problemen aan een lakse houding van B en W. “Die hebben veel te laat maatregelen genomen. Deze zomer gaf de medezeggenschapscommissie al aan dat zij zich niet serieus bejegend voelde door het topkader. Nu is er een raadscommissie ingesteld die een extern deskundige kan inschakelen. Een onafhankelijk onderzoek door iemand die stevig in zijn schoenen staat is hoognodig.”

◆

Een versie van dit artikel verscheen op zaterdag 25 november 1995 in NRC Handelsblad.
Op dit artikel rust auteursrecht van NRC Media BV, respectievelijk van de oorspronkelijke auteur.